

PROSJEKTPLAN

Grenseland

- et bedre sted å bo

Rømskog, Marker og Aremark

1. INNLEDNING	3
1.1 BAKGRUNN.....	4
1.2 REGIONENS FORTRINN OG UTFORDRINGER.....	5
1.3 UTVIKLINGSAVTALEN.....	6
1.4 TILKNYTNING TIL EKSISTERENDE AKTIVITET	6
2. HVA ER GJORT TIDLIGERE?	7
2.1 ERFARING FRA ANDRE BOLYST-PROSJEKT	7
3. MÅLGRUPPER	7
4. PROSJEKT MÅL	8
4.1 VISJON.....	8
4.2 OVERDNET MÅL	8
4.3 KVALITATIVE MÅL.....	9
4.4 KVANTITATIVE MÅL	9
5. OMFANG OG AVGRENŚING	10
5.1 TIDSPLAN	10
PROSJEKTET BLE IGANGSATT 15. AUGUST 2011 OG VARER FREM TIL 31. DESEMBER 2013.....	10
5.2 OPPGAVEMESSIG AVGRENŚING.....	10
5.3 GEOGRAFISK AVGRENŚING	10
6. PROSJEKTORGANISERING	11
6.1 PROSJEKTLEDELSE.....	11
6.2 ØVRIGE ROLLER	11
6.3 PROSJEKTLEDERS ROLLE	12
6.4 KOMMUNEKONTAKTENS ROLLE.....	12
7. BESLUTNINGSPUNKTER, OPPFØLGING OG MILEPÆLER	12
7.1 BESLUTNINGSPUNKTER OG MILEPÆLER	12
7.2 OPPFØLGING	12
7.2.1 Møte med styringsgruppe	12
7.2.2 Møte med PA og PL	13
7.2.3 Møte med referansegruppe.....	13
7.2.4 Møte med arbeidsgrupper	13
8. RISIKOANALYSE OG KVALITETSSIKRING	14
8.1 KRITISKE SUKSESSFÅKTORER OG RISIKO.....	14
9. GJENNOMFØRING	15
9.1 HOVEDAKTIVITETER.....	15
9.2 KORT OPPSUMMERING AV HOVEDAKTIVITETENE	21
10. TIDSPLAN	22
11. ØKONOMI	22
11.1 FINANSIERINGSPLAN.....	22
11.2 AKTIVITETSBUDSJETT.....	22
12. KONTRAKTER OG AVTALER	23
13. AKTIVITETSPLANER	24

Revisjons- historie:		
Versjons- nummer:	Dato:	Endringer:
2.0	28.09.2011	Utkast til prosjektplan
2.1	04.11.2011	Prosjektplan
2.2	20.12.2011	Prosjektplan med oppdatert aktivitetsplan
2.3	21.03.2012	Prosjektplan med oppdatert aktivitetsplan
2.4	13.06.2012	Prosjektplan med oppdatert aktivitetsplan
2.5	19.09.2012	Prosjektplan med oppdatert aktivitetsplan
2.6	17.12.2012	Prosjektplan med oppdatert aktivitetsplan

Distribusjonsliste:		
Navn:	Kommune:	Rolle
Tore Johansen	Aremark kommune	Vara styringsgruppa
Harald Nilsen	Aremark kommune	Styringsgruppa
Stein Erik Lauvås	Marker kommune	Leder av styringsgruppa
Agnar Husebråten	Marker kommune	Vara styringsgruppa
Bjarte Norheim	Rømskog kommune	Styringsgruppa
Karoline Dedorsson	Rømskog kommune	Vara styringsgruppa
Anlaug Johansen	Marker Sparebank	Styringsgruppa
Øystein Ulsrød	Marker Sparebank	Vara styringsgruppa
Vidar Østenby	Marker kommune	Prosjektansvarlig
Siv Jacobsen	Østfold Fylkeskommune	Politiker

1. Innledning

Kommunene Rømskog, Marker og Aremark har utviklet et nært og omfattende samarbeid på mange områder. Det er i første rekke samarbeidet i forhold til næringsutvikling som har bidratt til dette.

Kommunene har sammenfallende, men også ulike utfordringer. Samarbeidet har medført etablering av en rekke prosjekter med ulike samarbeidspartnere, og en rekke felles stillinger. Grenseland er etter hvert innarbeidet som et regionbegrep for de tre kommunene.

Samarbeidet knyttet til utvikling av grenseregionen har også bidratt til et nært samarbeid om regional utvikling med fylkeskommunen, fylkesmannen og Innovasjon Norge. Kommunene har en utviklingsavtale med fylkeskommunen, som skal ligge til grunn for et målrettet arbeid i regionen, med utgangspunkt i de planer som er utarbeidet i kommunal og fylkeskommunal regi.

Målet med avtalen er å styrke regionen med hensyn til næringsutvikling, opplevelser og bosetting. Visjonen er *"En attraktiv region der folk finner seg til rette og trives, og der menneskene og de naturgitte ressursene er i sentrum"*.

Ideen er å utnytte, videreutvikle og markedsføre regionens fortrinn i form av:

- beliggenhet nær de store befolkningskonsentrasjonene i Osloregionen og ved en av landets viktigste grenseoverganger (E18 mellom Oslo og Stockholm)

- natur- og kulturkvalitetene langs og i tilknytning til Haldenkanalen
- trygge, gode og rimelige boområder med tilgang til store, sammenhengende natur- og friluftsområder

Bak avtalen og målsetningen ligger en erkjennelse av utfordringer i forhold til bl.a. samordning mellom kommunene, svakt kompetansenivå, svak reiselivssatsing, manglende merkevare og en landbruksøkonomi i tilbakegang.

Avtalen innbærer fokus på infrastruktur, næringsutvikling, levende bygder og internasjonalt samarbeid, samt felles planarbeid.

Norsk Institutt for landbruksøkonomisk forskning har utført en evaluering for oss knyttet til arbeidet med avtalen. De konkluderer med at kommunene vil være tjent med å legge mer fokus på befolkningsutvikling, og spesielt i forhold til å øke den yngre delen av befolkningen.

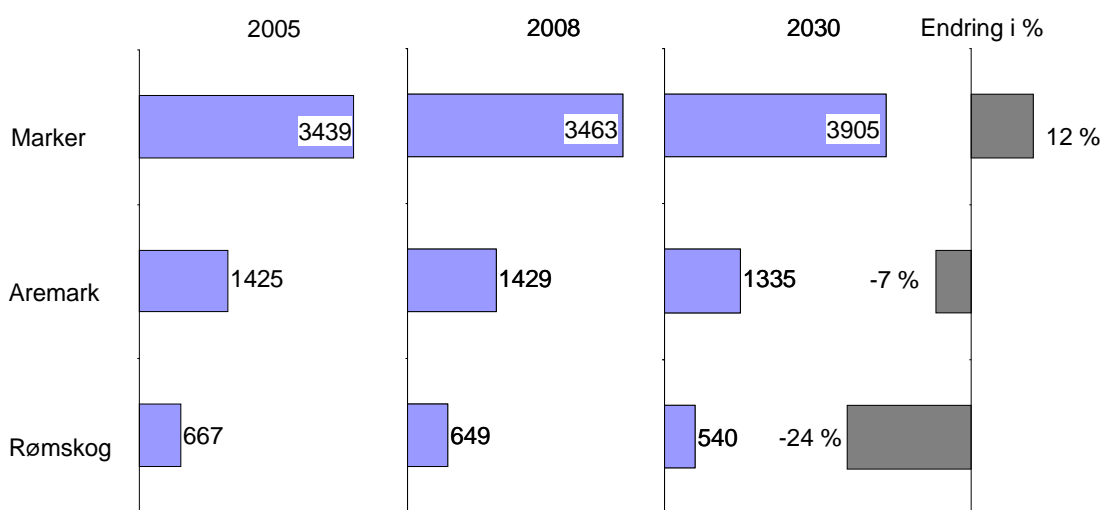
Kommunene hatt fokus på dette i flere sammenhenger, men ikke oppnådd de resultatene som er ønskelige. Befolkningsutviklingen i grensekommunene står ikke i forhold til øvrige kommuner i Østfold. Vi har en alderssammensetning som gjør at vi har et negativt fødselsoverskudd og en relativt stor utflytting. Dette bidrar til at folketallet i beste fall er stabilt.

Kommunenes politikere har målsetting om økt folketall for å kunne opprettholde det offentliges tilbud til våre innbyggere. Aktiviteter for økt tilflytting og tilbakeflytting er derfor prioritert. Det ble sendt en søknad om medfinansiering fra

Kommunal- og regionaldepartementets (KRD) Bolyst-program til et slikt prosjekt. Søknaden ble innvilget. Også næringslivet ser det som formålstjenlig å bidra i kommunenes arbeid på området, og Marker Sparebank har gått inn med betydelige midler i prosjektet. Hovedmålet med Bolyst er å legge til rette for at kommuner innenfor det distriktpolitiske virkeområdet blir mer attraktive å bo i og flytte til.

1.1 Bakgrunn

Nedenfor er gjengitt befolkningsfremskriving til 2030 for Marker, Aremark og Rømskog. Antall innbyggere.

Våre kommuner hadde per 01. januar 2008 en befolkning på 5.541, mot 5.425 i 2000, noe som tilsvarer en øking på 2,1 prosent. Befolkningstallet for grenselands kommuner utgjorde 2,2 prosent av den totale befolkningen i Østfold i 2000 og 2,1 prosent av befolkningen i Østfold i 2008. Det har med andre ord ikke lyktes å kanalisere fylkets befolkningsvekst til grensekommunene.

Vi mener likevel vi har gunstige forutsetninger for vekst og utvikling. Vår sentrale beliggenhet gir mange muligheter, men også noen utfordringer

- nærheten til Oslo gjør at vi har tilgang til et stort marked, men avstanden er litt for stor til at vi er attraktive som bokommuner med pendling til Oslo
- nærhet til Sverige gir oss tilgang til et annet marked, men i forhold til næringsetablering og handel, er våre rammevilkår ikke slik at vi kan konkurrere

I sum gjør dette at vi må finne andre attraksjonsfaktorer som er viktige for valg av bosted og arbeidssted. Marker kommune har havnet høyt på NHOs attraksjonsbarometer, men opplever likevel ikke en slik tilflytting som dette skulle tilsi. Aremark og Rømskog rangeres ikke like høyt, men Rømskog har likevel siste år hatt en positiv befolkningsutvikling.

Regionen har, som tabellen under viser, et jevnt tilsig av tilflyttere, men det er en utfordring at omtrent like mange flytter fra regionen.

Perioden 2006 - 2011 (pr 1.7)	Rømskog	Aremark	Marker	Grenseland
Folketall pr 01.01.2006	670	1456	3505	5631
Fødselsoverskudd	-24	-19	-76	-119
Innflyttere	179	436	951	1566
Utflyttere	140	472	890	1502
Folketilvekst	15	-51	-14	-50
Folketall pr 01.07.2011	685	1405	3491	5581

1.2 Regionens fortrinn og utfordringer

Hva vi anser for å være regionens fortrinn:

- store uberørte naturområder, på tross av sentral beliggenhet
- Haldenvassdraget og Dalslands Kanal (inkl Rømsjøen)
- kulturelt mangfold
- variert næringsstruktur
- beliggenhet
- vilje til samarbeid
- god plass
- frivillighet og evne til samarbeid
- erfaring og omfang av internasjonalt samarbeid
- sterk satsing innen visse landbruksproduksjoner og utmarksbasert reiseliv

Området har også en rekke utfordringer:

- for liten samordning på mange områder
- mangler "fyrtårn" innen reiselivssatsing
- manglende merkevare/omdømme
- avventende næringsliv som "klarer seg selv"

- liten endringsvilje
- lavt kompetansenivå
- landbruksøkonomi i tilbakegang

1.3 Utviklingsavtalen

Kort om fokusområdene i vår utviklingsavtale med Østfold Fylkeskommune.

Infrastruktur

Kommunenes beliggenhet i forhold til sentrale veier som riksvei 21 og E18 gjør at veistandarden på disse er av betydning for kommunene i forhold til vekst og utvikling av næringsliv og bosetting. I denne sammenheng er det også viktig at det legges til rette med nødvendige raste- og informasjonsanlegg. Også forholdene knyttet til vannveiene og grenseovergangene er prioriterte satsingsområder for oss. Mulighet for bruk av kollektivtransport bør forbedres.

Næringsutvikling

Grensekommunene ønsker å bli oppfattet som næringsvennlige kommuner, som legger forholdene til rette for vekst og utvikling. Utvikling av opplevelsesbasert næring, miljøengasjement i næringslivet, samt tilrettelegging for tradisjonelle og nye næringer knyttet til landbruket.

Levende bygder

For de tre kommunene er det viktig å videreutvikle og legge til rette for kulturelle aktiviteter, kanskje særlig med utgangspunkt i områdene Bøenssætre/Strømsfoss, Ørje Brug/Kanalmuseet og Kurøen. Samarbeid med frivillige lag og foreningen vil være viktig for at vi i fremtiden skal kunne oppfattes som attraktive kommuner.

Estetisk og funksjonell utforming, herunder skilting og belysning, vil være viktig i forhold til tettstedene.

Bosettingen er viktig for at bygdene skal være levende. Gjennom kommuneplanleggingen ønsker vi i stor grad å legge til rette for at folk skal kunne få bo der de ønsker. Spredt bosetting er ønskelig hos oss, men i kontrollerte former. Aktiviteter i forhold til å øke folketallet skal prioriteres.

Internasjonalt samarbeid

Grensekommunenes internasjonale aktiviteter er rettet mot følgende: Sverige, Nederland og Latvia. I tillegg pågår noen aktiviteter mot andre nasjonaliteter, som for eksempel skolesamarbeidet med Etiopia.

Som grensekommune mot Sverige er et tett samarbeid med vår naboer i øst både naturlig og hensiktsmessig. Gjennom en rekke Interreg-prosjekter har vi utviklet relasjoner på mange områder. Dette ønsker vi å bygge videre på i fremtiden.

1.4 Tilknytning til eksisterende aktivitet

Prosjektet tar utgangspunkt i resultat fra gjennomførte prosjekter, samt pågående og planlagte prosjekter.

Arbeidet med Bolyst vil koordineres med aktiviteter som er initiert i tidligere prosjekter.

2. Hva er gjort tidligere?

Regionen gjennomførte et tilsvarende prosjekt i 2002 hvor blant annet kommunene gjennomførte ulike tiltak rettet mot potensielle tilflyttere.

Det som ikke ble gjort i stor grad var å systematisere og ansvarliggjøre de ulike tiltakene, slik at de ble gjennomført etter en konkret plan også etter prosjektets slutt.

2.1 Erfaring fra andre Bolyst-prosjekt

Flere regioner og kommuner har gjennomført lignende Bolyst-prosjekt. Fjellregionen, som består av 7 kommuner, har jobbet konkret med tilflytting i 10 år og har gjort seg en del erfaringer. De mener selv at etableringen av tilflytterverter i hver enkelt kommune er noe av det mest suksessrike, samtidig som de sier at de skulle startet tidligere og jobbet mer mot eksisterende lokalbefolkning.

Prosjektet Flytt til Hardanger startet opp i 2007. Etter gode erfaringer fra prosjektfase 1 (3 år), tok de fatt på prosjektfase 2 i januar 2011. Prosjektperioden varer til januar 2015. Erfaringer fra fase 1 viser at informasjon til innbyggerne om aktiviteten i prosjektet er viktig. De har benyttet lokale media, møter og flygeblader.

Deres erfaring er at boligmuligheter er en nøkkelfaktor i mindre distriktskommuner. Det er viktig med en aktiv boligpolitikk som innebærer kartlegging av boligmarkedet, kontakt med huseiere av tomme hus, leiligheter, kårhus og sommerhus for å få disse ut på markedet. Oppussingstilskudd har vært et viktig virkemiddel i de minste kommunene. Huseieren mottar da et tilskudd av kommunen mot at de forplikter seg til å leie ut boligen i inntil 5 år.

Begge disse regionene har utviklet egne hjemmesider med tilflytterfokus. (www.flytttilhardanger.no og www.flytthit.no).

3. Målgrupper

For å konkretisere tiltakene best mulig er det viktig at prosjektet har klart definerte målgrupper. Arbeidet mot disse vil i stor grad foregå parallelt, selv om det i enkelte perioder er naturlig at en eller to av målgruppene prioriteres. Prosjektet vil konsentrere seg om fem hovedmålgrupper.

1. Lokalbefolkningen

De som allerede bor i en av de tre kommunene er den viktigste målgruppen. Dersom de trives vil de være regionens beste ambassadører i forhold til eventuelle tilflyttere.

2. Tilflyttere

Regionen opplever et jevnt tilsig av tilflyttere i dag uten at man har konkrete tiltak gående. Det er viktig at disse ønskes velkommen på en god måte, slik at de føler seg ønsket av den aktuelle kommunen de flytter til.

3. *Utflyttere*

Dette er personer som har vokst opp i regionen og flyttet ut av ulike årsaker, som for å studere/finne seg arbeid. De kjenner dermed området fra før. I første omgang vil tiltakene rettes mot aldersgruppen 28 – 42 år.

4. *Hytteiere*

Både Rømskog, Marker og Aremark er store hyttekommuner. Erfaring viser at hytteiere i noen grad velger å bosette seg i hyttekommunen. Hytteierne er også viktig i forhold til deltagelse på ulike aktiviteter og arrangement i regionen.

5. *Distrikts-tilflyttere*

Dette er personer som ønsker å flytte til distriktet, men som ikke har bestemt seg for hvor enda.

I tillegg til disse målgruppene er det naturlig å tenke seg utflyttere opp til 27 år. Denne gruppen bør registreres, slik at vi har en oversikt når de kommer inn i målgruppen på utflyttere fra 28 – 42 år. Utover dette planlegges det ikke noen konkrete tiltak mot denne gruppen.

4. **Prosjekt mål**

4.1 **Visjon**

"Grenseland skal være en attraktiv region hvor folk finner seg til rette og trives."

- Det vil si at vi ønsker tilflytting, og at de som kommer hit skal føle seg hjemme og raskt finne seg til rette.
- Oppnå en utvikling der menneskene og de naturgitte ressursene er i sentrum; som betyr at det er de som allerede er her, som må skape noe som gjør det attraktivt for andre, og at det er de stedene og bygdene vi har, som må utvikles.
- Skape engasjement og deltagelse i lokalbefolkningen; dette er nødvendig for å at bygdene skal fungere og for at det faktisk skal kunne arbeides for tilflytting og næringsetablering.

4.2 **Overordnet mål**

"Øke regionens attraksjonskraft i forhold til bosetting, næringsetablering og opplevelser."

- Regionen ønsker å bygge videre på det positive som er initiert, og følge opp alle de tanker og ideer som er kommet frem i tidligere prosjekter.
-

- Utvikle våre kommuner til å bli enda mer attraktive, slik at bygdenes samlede ressurser kan utnyttes på en optimal måte til beste for regionen, slik at folk får lyst til å flytte hit.

4.3 Kvalitative mål

For å nå målene er det nødvendig å etablere en tjeneste og et apparat som kan ta hånd om og omsette tanker og ideer i praktisk handling.

I samarbeid med relevante samarbeidspartene skal vi arbeide målrettet for å utløse engasjement og deltakelse, slik at våre bygder og tettsteder kan utvikles positivt.

Innbyggerne i de tre kommunene skal være blant de som trives aller best i landet.

4.4 Kvantitative mål

Listen under er et utgangspunkt å jobbe videre mot. Dersom det underveis i prosjektet avdekkes ytterligere behov, vil målene oppdateres.

- Etablere en felles portal med tilflytterfokus og aktiv bruk av sosiale medier.
  - Gjennomføre innflyttertreff 1-2 ganger i året
  - Gjennomføre utflyttertreff 1 gang i året
  - Minimum 1 artikkel i kvartalet i hver av de fire lokalavisene; Halden Arbeiderblad, Indre Akershus Blad, Smaalenene og Avisa Grenseland. Totalt 15 -20 artikler årlig.
  - 1-3 artikler i året (fra 2012) fra regionen i riksmidler for å synliggjøre regionen. Gjerne reiselivsrelaterte reportasjer i samarbeid med Reiseliv Indre Østfold.
  - Etablere sosiale møteplasser/"sladrekroker" i hver kommune. Her vil antallet være avhengig av hvilke midler hver enkelt kommune velger å avsette i løpet av prosjektperioden.
  - Skaffe oversikt og utarbeide maillister av utflyttere i målgruppen 28 – 42 år for å sende jevnlig informasjon.
  - Gjennomføre årlig informasjonsmøte med hytteeierne.
  - Skaffe oversikt og utarbeide maillister av hytteeierne for å sende jevnlig informasjon.
  - Etablere tilflytterservice/tilflyttervert(er) i kommunene. Disse skal bistå tilflytterne og kan være døråpnere til lokalsamfunnet.
  - Utarbeide en "velkomstpakke" tilpasset hver av de tre kommunene.
  - Få oversikt over om det finnes utleie- og salgsobjekter som ikke annonseres. Noen av disse eierne ønsker kanskje å leie ut/selge hvis de blir kontaktet.
-

- Utarbeide et forslag av tiltak for hvordan kommunene bør kommunisere/kontakte ungdommene de siste årene før de flytter ut for å studere.
- Sette tiltakene rettet mot hver enkelt målgruppe i system, slik at de blir videreført etter prosjektets slutt. For eksempel i form av et årshjul.

5. Omfang og avgrensning

5.1 Tidsplan

Prosjektet ble igangsatt 15. august 2011 og varer frem til 31. desember 2013.

5.2 Oppgavemessig avgrensning

Bolyst-prosjektet skal ha et koordinerende ansvar for all aktivitet i de tre kommunene knyttet til kommunene som bosted, herunder markedsføring, integrering, service med mer.

Grenserådet, som blant annet har som mandat å utvikle de tre kommunene, har utviklingsavtalen som grunnlag for arbeidet. Rådet vil fungere som referansegruppe for arbeidet og bidra til forankring i de tre kommunene.

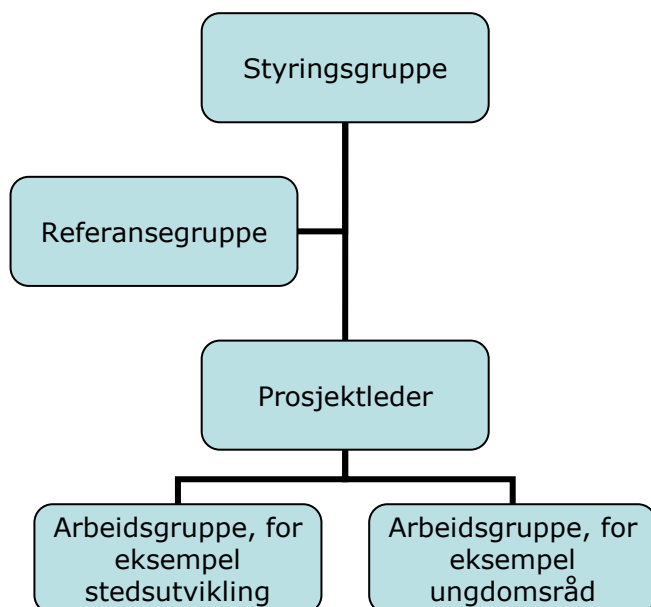
5.3 Geografisk avgrensning

Prosjektet omfatter kommunene Aremark, Marker og Rømskog.

---

6. Prosjektorganisering

6.1 Prosjektledelse

Styringsgruppen består av finansieringspartene.

Referansegruppen består av Grenserådets deltakere.

Det etableres arbeidsgrupper ved behov knyttet til ulike tema, for eksempel markedsføring, stedsutvikling med mer.

6.2 Øvrige roller

Roller og ansvar	Beskrivelse
Styringsgruppe (oppdragsgiver)	Stein Erik Lauvås (leder) – ordfører Marker kommune Harald Nilsen – varaordfører Aremark kommune Bjarte Norheim – Rømskog kommune Anlaug Johansen – banksjef Marker Sparebank Siv Jacobsen – Østfold fylkeskommune Vidar Østenby – (prosjektansvarlig) Marker kommune
Prosjektansvarlig (PA)	Vidar Østenby - Marker kommune
Prosjektleder (PL)	Bjørnar Storeheier
Referansegruppe	Grenserådet, som består av ordførere, rådmenn, varaordførere og opposisjonsleder i de tre kommunene
Kommunekontakt i Aremark	Rita Lindblad
Kommunekontakt i Rømskog	Kari Pettersen, Anne Kirsti Johnsen
Kommunekontakt i Marker	Else Marit Svendsen
Arbeidsgrupper	Ved behov. Etableres ut i fra tema, for eksempel markedsføringsgruppe, ungdomsråd med mer.

6.3 *Prosjektleders rolle*

Prosjektlederen er direkte underlagt styringsgruppa, og det er den som har øverste beslutningsmyndighet i prosjektet. Prosjektlederen er imidlertid gitt en fri rolle med frihet under ansvar. Det er ikke tenkt at prosjektlederen skal jobbe med de daglige oppgavene i en eller flere av kommunene.

6.4 *Kommunekontaktens rolle*

Hver kommune velger en kommunekontakt som skal bistå prosjektlederen i arbeidet. I tillegg til å være en viktig døråpner internt i kommunen og lokalsamfunnet for øvrig skal kommunekontakten bistå med praktiske oppgaver. Det kan for eksempel være oppgaver knyttet til:

- utarbeidelse av kontaktlister
- planlegging og gjennomføring av møter
- skaffe til veie nødvendig informasjon

7. **Beslutningspunkter, oppfølging og milepæler**

7.1 *Beslutningspunkter og milepæler*

Tabellen under følges opp fremover med blant annet rapporteringsfrister og andre milepæler.

Beslutningspunkter og milepæler	Godkjenner	Ansvarlig	Tidspunkt
Utarbeide prosjektplan	Styringsgruppa	PL	28. sept 2011
Justert prosjektplan	Styringsgruppa	PL	1. nov 2011
Rapport til Østfold Fylkeskommune (ØFK)	PA	PL/PA	7. nov 2011
Søknad om LUK-midler for 2012 ØFK	PA	PL/PA	7. nov 2011
Styringsgruppemøte		PL	5. des 2011
Styringsgruppemøte		PL	21. mars 2012
Frist for søknad om ekstra Bolyst-midler	PA	PL/PA	1. mai 2012
Styringsgruppemøte		PL	13. juni 2012
Styringsgruppemøte		PL	19. sept 2012

7.2 *Oppfølging*

7.2.1 *Møte med styringsgruppe*

Formål: Styring av prosjektet, status og faglig kvalitetssikring.
Deltakere: PL og styringsgruppe.
Frekvens: Ved behov, men min. ett møte pr kvartal
Referat til: Deltakere

7.2.2 Møte med PA og PL

Formål: Råd, presentasjon og endelig godkjenning.
Deltakere: PA, PL og andre personer etter behov.
Frekvens: Ved behov, men bør være hver 14. dag
Referat til: Deltagere

7.2.3 Møte med referansegruppe

Formål: Informasjon, status og faglig kvalitetssikring.
Deltakere: Grenserådet
Frekvens: To ganger i året?

7.2.4 Møte med arbeidsgrupper

Formål: Jobbe med konkrete oppgaver, for eksempel stedsutvikling
Deltakere: Ut fra tema/oppgaver
Frekvens: Vil variere
Referat til: Deltakerne, PA

---

8. Risikoanalyse og kvalitetssikring

8.1 Kritiske suksessfaktorer og risiko

Risikofaktorer	Beskrivelse
Struktur	- Prosjektleder kan bli "spist opp" av daglige oppgaver i en eller flere av de tre kommunene
Forankring	- jobbingen må ha politisk og administrativ forankring i kommunen - forankring må føre til forpliktelse i forhold til ressurser - manglete forankring gir dårlig oppslutning og vilje - må forankres i lokalbefolkningen - må også forankres hos de næringsdrivende
Organisering	- prosjektet må organiseres slik at det ivaretar både nærheten til brukerne og kravet til samarbeid med de øvrige kommunene og deltakerne i partnerskapet - koordinering av aktivitetene blir svært viktig - kommunens kontaktpersoner må prioritere prosjektet
Informasjon	- aktørene må gis tilfredsstillende informasjon om arbeidet - positiv markedsføring må etterstrebes
Økonomi	- både økonomien i selve prosjektet og tilgangen på økonomisk virkemidler vil være viktige elementer for å lykkes - samordning av virkemiddelbruken må vurderes
Juridiske begrensninger	- lover og forskrifter, oppleves som begrensende for utviklingen

---

9. Gjennomføring

9.1 Hovedaktiviteter

HA 1 Forankring

Prosjektet er forankret hos administrativ og politisk ledelse i de tre kommunene, men ikke i stor nok grad i befolkningen. Dette blir en av de viktigste innledende oppgavene.

Dette skal gjøres ved bevisst bruk av lokale medier i tillegg til informasjon på kommunenes hjemmesider. Frivillige lag og foreninger er svært vesentlige for at lokalbefolkningen skal trives på bostedet. Det vil derfor også være viktig å informere disse.

For å få en bredere politisk forankring vil det være viktig å informere om betydningen av prosjektet i kommunestyrene. Dette bør gjøres to ganger i året. I tillegg til prosjektleder kan kommunenes styringsgrupperepresentant oppdatere kommunestyrene utenom dette.

HA 2 Organisering av arbeidet

Organiseringen av arbeidet blir svært viktig for å sikre forankringen i de deltakende kommuner.

Organiseringen må bygge videre på det samarbeidet som er etablert i de tre kommunene, der en styringsgruppe med representanter også fra regionale myndigheter sørger for framdrift og innhold i arbeidet.

I tillegg til prosjektlederen vil kommunekontaktene være viktige bidragsytere for et vellykket prosjekt.

Ved behov vil det også etableres arbeidsgrupper som jobber innenfor et konkret område, for eksempel markedsføring eller stedsutvikling. Disse settes sammen av prosjektleder etter samråd fra de tre kommunene.

HA 3 Grunnleggende informasjonsinnhenting om målgruppene

For å informere og gjennomføre tiltak mot de valgte målgruppene må vi først vite hvem de er. I praksis betyr det at vi må finne ut hvem som har flyttet ut som nå er i alderen 28 – 42 år. Lister av avgangselever vil være et godt utgangspunkt. Slike lister finnes i Aremark og Marker. Det vil være behov for kontaktinformasjon, slik som adresse, mailadresse (og mobilnummer).

Tilsvarende må vi finne ut hvem som faktisk flytter til vår region, for å komme i kontakt med dem. Vi kan kjøpe slike lister av skatteetaten, men det er et dyrt alternativ. Spørsmålet er om vi kan finne denne informasjonen innad i hver enkelt kommune.

Hver kommune har oversikt over hytteeierne. For å informere denne gruppen jevnlig bør det også her lages en oversikt med mailadresser. Dette bør imidlertid ikke få første prioritet.

Totalt sett vil denne informasjonsinnhentingene være svært tidkrevende, men er viktig for å nå ut med ønsket informasjon til de vi ønsker å nå. Arbeidet med dette bør foregå parallelt med andre oppgaver. Kommunekontaktene/kommunene bør være sentrale i dette arbeidet pga sin lokalkunnskap.

HA 4 Innflytterservice

For å gjøre kommunene mer attraktive, må de vite hvilke behov våre nye innbyggere har. Tett kontakt er derfor viktig. Det er også av betydning at servicetorg eller andre som får henvendelser har nødvendig kompetanse og rett innstilling i forhold til kundebehandling.

Marker og Aremark har egne frivilligsentraler som er viktige i forhold til service for innbyggerne, men kanskje ikke i første rekke til innflyttere. Vi ser at det er behov for et serviceapparat som kan være behjelpelig i forhold til de behov innflyttere har. Det kan dreie seg om kontakt med lag og foreninger, kultur og fritidsaktiviteter for øvrig, og spesielt utenlandske innflyttere har mange behov i forhold til tillatelser, søknader med mer som skal ordnes.

Flere kommuner har innført slik service, gjerne i form en innflyttervert. Dette er personer som bistår både i forkant og etter flytting. Dette bør være en person i kommuneadministrasjonen som har dette som en del av sin stillingsbeskrivelse.

Når kommunene får nye innflyttere bør de som kommer bli ønsket velkommen og få muligheten til å motta en "velkomstpakke". Den bør bestå av informasjon som en innflytter etterspør; oversikt over lag/foreninger, åpningstider, kollektivtilbud, kart, informasjon om kommunen, opplevelser, attraksjoner i regionen med mer. I tillegg bør "velkomstpakken" inneholde smakebiter av det de kan oppleve her; gratis fiskekort i ett år, gratis kinobilletter til en forestilling, billetter til Oslo med bussekspressen (der det er aktuelt)... I stedet for en perm eller boks el bør det vurderes om denne informasjonen skal pakkes i en tursekk (m/Kviklunch, sitteunderlag...?), for på den måten å oppfordre de til å komme ut på tur.

For å ønske tilflytterne velkommen må det utarbeides en rutine som gjør at de fanges opp når de flytter. Se mer under "Grunnleggende informasjonsinnhenting om målgruppene".

I velkomstbrevet bør det gjøres oppmerksom på hva pakken inneholder og at de kan hente det på servicetorget eller aller helst hos innflytterverten. På den måten får de samtidig kjennskap til hvor kommuneadministrasjonen ligger og kan hilse på innflytterverten.

HA 5 Innflytterarrangement

Det viser seg at de tilflytterne som selv tar kontakt og engasjerer seg er de som lettest integreres og trives på et nytt sted. Alle innflyttere er imidlertid ikke like flinke til å ta eget initiativ. Hvordan skal vi hjelpe disse i gang? Hvilke behov har innflytterne? Er våre mange lag og foreninger flinke nok til å ta kontakt og invitere med de som flytter inn? Og hva kan kommunene bidra med?

Arbeidet mot Nederland har gitt nyttige erfaringer. Derfor bør det gjennomføres arrangement for de som flytter inn. Ikke bare for at de skal treffe hverandre, men også for å få relevant informasjon fra lag og foreninger og den aktuelle kommune. Hyppigheten på slike arrangement kan diskuteres nærmere. Her er det viktig å ta hensyn til antall tilflyttere kontra at det ikke bør være for lang tid etter tilflytting.

Det kan også være aktuelt med slike sammenkomster felles for de tre kommunene, gjerne kombinert med en busstur der regionen vises fram. Her er det mange ideer som har kommet fram tidligere, med utgangspunkt i det som er våre fortrinn. Det kan være langrenn på Over Kjølén, padleturer på vassdraget, skogsturer med kart og kompass med mer.

HA 6 Kurs og kompetanseoppbygging

Kommunene tror selv at de fortsatt har mye å hente på sin kundebehandling, og hvordan de opptre som vertskap. Det er derfor naturlig å gjennomføre ulike kurs i løpet av prosjektperioden.

Det kan også være kurs for lag og foreninger, kurs for innflyttere knyttet til språk, kultur og næringsetablering, samt kurs for de som jobber i kommuneadministrasjonene.

Det vil også bli lagt opp til noen studieturer til andre regioner som jobber med tilsvarende problemstillinger.

HA 7 Portal og sosiale medier

Kommunene har hjemmesider som alle scorer bra på rangering av kommunale nettsider. Sidene kan likevel fremstå litt "utilgjengelige" for personer som ønsker å se nærmere på hva regionen har å tilby utenom kommunale tjenester. Flere regioner har derfor valgt å lage egne nettsider som markedsfører kommunene på en mer attraktiv måte. Eksempler på dette ser vi i Valdres, Hardanger og Fjellregionen.

Bruk av sosiale medier er interessant også for kommunene, og vil være en naturlig del av en ny portal for regionen.

Det bør tas sikte på å utvikle et nytt nettsted i løpet av prosjektperioden. Det aller viktigste i en slik prosess er hvem som skal ha ansvaret for å oppdatere siden når prosjektet er slutt. For mange som vurderer å flytte vil dette være førsteinntrykket regionen etterlater seg, derfor vil oppdatering av siden være helt vesentlig.

HA 8 Stedsutvikling og boformer

Hvordan kan vi utvikle våre tettsteder slik at folk ønsker å bo der? I prosjektet vil det være et tett samarbeid mot Trans in Form.

En viktig trivselsfaktor er de sosiale møteplassene eller "sladrekrokene". Alle kommunene har noen i dag, men har behov for flere. Dette vil være en viktig del av arbeidet i stedsutviklingen. Det kan for eksempel være lekeplasser, både i sentrum, men også i byggefelt av en viss størrelse.

God og informativ skilting ligger også i begrepet stedsutvikling.

I tillegg handler selvfølgelig denne aktiviteten om å gjøre det så pent og trivelig som mulig rundt oss, noe for eksempel trær og blomster kan bidra til. Her har vi svært mye å lære av våre internasjonale samarbeidspartnere.

Vi ønsker også å se på alternative boformer for ungdom. Mange ungdommer i grensetraktene finner sin første bolig på svensk side, hvor man til en lav pris og uten innskudd kan få godt utstyrte leiligheter. Kan vi finne boformer som gjøre det mer interessant å bo hos oss. Og finnes det utbyggere som ønsker å satse i regionen? På Ørje finnes en del tomme lager/industrialokaler. Kan disse på noen måte gjøres om til en ny type boliger? Finnes det plassering og utforming som vi ikke tradisjonelt tenker på hos oss.

Det finnes ungdomsboliger i dag, men fungerer de etter hensikten? Kanskje det burde være en øvre alder for å benytte dem og/eller at man kun kan leie dem i et visst antall år. På den måten får flere ungdommer glede av boligene.

I tillegg er det viktig å kartlegge hva som finnes av mulige utleieenheter i dag, av de som ikke annonseres. Mange ønsker å prøvebo på et nytt sted før de kjøper eller bygger. Nordmenn er kravstore når det gjelder å bo, så det kan være en utfordring å finne utleieenheter som har en ønsket standard. Dårlig standard eller oppussingsobjekter betyr lav leie, noe som kan bety at man tiltrekker seg tilflyttere som ikke er i de prioriterte målgruppene. Noen kommuner har gitt oppussingstilskudd til eierne, mot at de lover å leie ut et visst antall år. Et alternativ er at kommunen kjøper aktuelle steder og pusser de opp, og står selv som utleier. *Dårlig utvalg av boliger kan føre til at potensielle tilflyttere ser seg om andre steder.*

En undersøkelse viser at 400 000 nordmenn kunne tenke seg å bo på et småbruk. Selv om det nok er stor avstand fra å kunne tenke seg og det og faktisk kjøpe et småbruk, viser det i alle fall at interessen for denne boformen er stor. Nettstedet gardsbruk.no er svært godt besøkt, noe som bekrefter dette.

Finnes det småbruk i vår region som er fraflyttet og bare brukes en uke eller to uker i året? Og hvordan kan vi gå frem for å overtale eierne til å selge?

HA 9 Markedsføring og profilering

"Det hjelper ikke å være god hvis ingen vet det". Det samme gjelder for vår region. Skal noen få lyst til å flytte hit, så må de vite om oss. Våre utflyttede ungdommer vet om oss, men det er kanskje andre forhold som gjør at bare en tredel av de som har flyttet ut, har planer om å flytte tilbake. Hyttefolket kjenner også til regionen.

Det er også dette som er våre hovedmålgrupper. Likevel er det viktig å markedsføre oss som en god region å flytte til, slik at vi også er et reelt alternativ for de som ønsker å flytte til distriktet, men ikke har bestemt seg for hvor enda. Med de budsjettene som er til rådighet er det ikke mulighet til noen store kampanjer. Derfor må vi forsøke å finne andre måter å skille oss ut på. Alle distriktskommuner tilbyr nå full barnehagedekning, god plass, flott natur og muligheter for et rikt friluftsliv. Mange har også et stort mangfold av lag og foreninger. Vi må tilstrebe å fremstå litt annerledes.

Humor og "stunt" kan være en vei å gå. Ved målrettet jobbing kan det føre til medieoppmerksomhet, og at vi fremstår litt annerledes enn den generelle kommunemassen. I tillegg til å bruke lokale krefter, bør det engasjeres et PR-/kommunikasjonsbyrå som har erfaring fra denne type jobbing.

Det bør også være et mål å profilere mulighetene i regionen gjennom riksmidlene. Det finnes flere spennende opplevelser og dyktige mennesker som har lyktes. Ved å skreddersy individuelle presetterer kan det være et potensiale i regionen, spesielt i forhold til reiselivsbaserte opplevelser.

I markedsføringen er det også viktig å bygge på den mediaoppmerksomhet som har vært, og vil være i forbindelse med Stubbefolket.

HA 10 Utflyttertreff

Alle tre kommunene har arrangert treff for utflyttere tidligere. Det vil si personer som er oppvokst i kommunen, men har flyttet ut.

Disse treffene kan arrangeres både i hver enkelt kommune eller for eksempel i Oslo. Ved sistnevnte alternativ bør det vurderes et fellesarrangement for de tre regionene.

Kommunen, lag og foreninger samt bedrifter vil være aktuelle deltagere på slike arrangement. Ut i fra formen som blir valgt kan også lokale kulturelle innslag være aktuelt.

HA 11 De siste ungdomsårene

Hvilket inntrykk har ungdommene fra hjemstedet når de flytter ut av kommunen for å studere eller jobbe? Mye av det inntrykket danner seg de siste årene før de flytter ut, derfor er det viktig at disse oppleves som gode. På den måten blir de gode ambassadører gjennom å snakke positivt om hjemstedet. I tillegg vil det være større sannsynlighet for at de selv velger å flytte tilbake når de kommer i etableringsfasen.

I dag har ingen av kommunene konkrete Bolyst-tiltak i forhold til denne aldersgruppen. Det trenger imidlertid ikke å være så kostbart å innføre noen mindre tiltak, som forhåpentligvis kan være med å påvirke ungdommene i positiv retning.

Man kan for eksempel tenke seg tiltak som:

- Ordføreren/kommunen markerer og takker avgangselevne i 10. klasse (7. i Rømskog) for det de har bidratt med i kommunen så langt i livet – og ønske dem lykke til videre. Dette kan gjøres på mange ulike måter; en markering i en time, en fest el, mat/kake. Det vil også oppfattes som svært
-

positivt om kommunen deler ut en passende gave (ikke bare en kommune-pin...)

- Ordføreren/kommunen markerer og takker russekullet. For mange av disse blir neste steg ut av kommunen for å studere. Her kan man tenke seg en "russefest" eller annen verdig markering. Kommunene kan også vurdere annonser i de aktuelle russeavisene eller reklame på russebilene. Kanskje å velge ut en bil hvert år hvor de kjøper all reklameplassen? Her er mulighetene mange om man først begynner å arbeide med dette.
- Kåring av årets ungdomsambassødør. En person som har utmerket seg og bidratt til at kommunen blir satt i et positivt lys. Det kan være innen kultur, idrett, medmennesklighet...

HA 12 Informasjon til hytteeierne

Alle kommunene har for en del år tilbake arrangert informasjonsmøte for hytteeierne. Dette var vellykket i alle tre kommunene. Det bør videreføres og settes inn i faste former, slik at det blir en tradisjon. I tillegg til kommunal informasjon bør det orienteres om hva som skjer av aktiviteter i løpet av året samt høre hva hytteeierne selv mener.

Utover informasjonsmøter bør det utarbeides en maillister hvor kommunen kan holde hytteeierne orientert.

9.2 Kort oppsummering av hovedaktivitetene

I tabellen under følger en kort, skjematisk, oppsummering av hovedaktivitetene.

	Hovedaktivitet	Oppgave	Mål/resultat
HA 1	Forankring	Informere og engasjere politikere og lokalbefolkning.	Personer dedikert for oppdraget.
HA 2	Organisering av arbeidet	Klarlegge beslutningsmyndighet og roller.	Felles forventninger og klare linjer.
HA 3	Informasjonsinnhenting	Kartlegge og innhente informasjon om målgruppene.	Treffe målgruppene på best mulig måte.
HA 4	Innflytterservice	Tett kontakt med innflytterne.	Innflytterne skal føle seg velkommen og tatt hånd om.
HA 5	Innflytterarrangement	Arrangement som gir informasjon og tilhørighet.	Innflytterne blir integrert og aktive i lokalsamfunnet.
HA 6	Kurs og kompetanse	Ulike typer kurs.	Økt kunnskap og forståelse hos administrasjonen og innbyggerne.
HA 7	Portal og sosiale medier	Markedsføre kommunene på en attraktiv og mer tilgjengelig måte.	Effektiv informasjon til målgruppene.
HA 8	Stedsutvikling og boformer	Forslag om attraksjonsforsterkende elementer i de tre kommunene.	Attraktive og funksjonelle tettsteder.
HA 9	Markedsføring og profilering	Forsterke regionens omdømme.	Grensekommunene fremstår som attraktive og spennende bo- og besøkskommuner.
HA 10	Utflyttertreff	Arrangere treff for kommunens utflyttere i alderen 28 – 42 år.	Få flere til å flytte tilbake.
HA 11	De siste ungdomsårene	Markering av avgangsklasser.	Ungdommene skal føle seg verdsatt og ha med seg et positivt inntrykk av hjemstedet når de flytter ut.
HA 12	Informasjon til hytteeiere	Informasjon fra kommunen og om regionens arrangement og opplevelser.	Hytteeiere skal vurdere regionen også som en attraktiv bokommune, samt økt deltagelse på arrangement og opplevelser.

10. Tidsplan

I løpet av prosjektperioden vil det være naturlig å jobbe med flere av hovedaktivitetene parallelt. I begynnelsen er det likevel viktig å fokusere på de oppgavene som danner grunnlaget for en god gjennomføring av prosjektet.

Som tabellen under viser vil det være hovedaktiviteter som forankring, organisering av arbeidet, grunnleggende informasjonsinnhenting, innflytterservice samt stedsutvikling og boformer.

Hovedaktiviteter / aktiviteter	Tidsplan – 2011/2013									
	3Q 11	4Q 11	1Q 12	2Q 12	3Q 12	4Q 12	1Q 13	2Q 13	3Q 13	4Q 13
Forankring										
Organisering av arbeidet										
Grunnleggende infoinnhenting										
Innflytterservice										
Innflytterarrangement										
Kurs og kompetanseoppbygging										
Portal og sosiale medier										
Stedsutvikling og boformer										
Markedsføring og profilering										
Utflyttertreff										
De siste ungdomsårene										
Informasjon til hytteeierne										
Rapport og oppfølging										

11. Økonomi

11.1 Finansieringsplan

Finansieringsplan	2011	2012	2013	Sum
Utviklingsavtale/kommunene	300 000	300 000	300 000	900 000
Østfold fylkeskommune	100 000	200 000	200 000	500 000
Kommunal- og regionaldepartementet	150 000	300 000	300 000	750 000
Marker Sparebank	300 000	300 000	300 000	900 000
Arbeidsinnsats fra kommunene	50 000	100 000	100 000	250 000
Sum	900 000	1 200 000	1 200 000	3 300 000

11.2 Aktivitetsbudsjett

Aktivitetsbudsjettet er satt opp etter at kostnader som lønn/sosiale, reise, kontor/inventar/utstyr er trukket fra. Det står da igjen i overkant av 1,1 millioner

kroner til disposisjon i prosjektperioden. Det bør fortløpende vurderes å søke nye tiltaksmidler i løpet av perioden.

Budsjett	2011	2012	2013	Sum
Innflytterarrangementer		30 000	30 000	60 000
Tilflytterservice/kontor	25 000	45 000	45 000	115 000
Kurs og kompetanseoppbygging	20 000	50 000	50 000	120 000
Portal og sosiale medier		100 000	100 000	200 000
Stedsutvikling og boformer	50 000	150 000	150 000	350 000
Profilering og markedsføring	50 000	125 000	124 000	299 000
Sum	145 000	500 000	499 000	1 144 000

Når prosjektplanen er vedtatt av styringsgruppa vil hovedpostene i aktivitetsbudsjettet konkretiseres nærmere.

12. Kontrakter og avtaler

Her fylles evt kontrakter og avtaler inn fortløpende i løpet av prosjektperioden.

Kontrakt	Kunde	Arkivreferanse	Dato

---

13. Aktivitetsplaner

På de neste sidene følger aktivitetsplaner ut 2012. Disse er inndelt kommunevis. I tillegg er det utarbeidet en aktivitetsplan for de tiltakene som er felles for alle tre kommunene.

Aktivetsplan - Felles for de tre kommunene

Aktivitet	Tidspunkt/frist	Deltagere	Ansvarlig	Status
<i>ORGANISERING AV ARBEIDET</i>				
Utforme prosjektplan inkl halvårig aktivitetsplan med tidsplan	Q4 - 2011		PL/PA	Gjennomført
Aktivitetsbudsjett	Q4 - 2011		PL/PA	Gjennomført
Utpeke kommunekontakter	Q4 - 2011		PL/PA	Gjennomfør
Månedlige møter i hver kommune med kommuneadministrasjonen		Ordfører, rådmann, kontperson	PL	Pågår
<i>FORANKRING</i>				
Artikkel i Avis Grenseland	Q4 - 2011	Styringsgruppe/kontaktpersoner	PL	Gjennomført
Informasjon i Grenserådet	Q4 - 2011		PL	Gjennomført
Idedugnad med repr/ildsjeler fra hver kommune	Q1 - 2012		PL	Gjennomført
Oppfølgingsmøte med repr/ildsjeler fra hver kommune	Q4 - 2012		PL	Ikke påbegynt
Arrangere dagsseminar for politikere og andre beslutningstagere?	Q4 - 2012	Grenserådet/PA/PL	PA/PL	Ikke påbegynt
Egen Bolyst-utgave av Avis Grenseland	Q3 - 2012		PA/PL	Lagt på is
Seminar i samarbeid Grenserådet. Mål: Øke forståelsen og bevisstgjøringen av hvor viktig det er å opprettholde eller øke innbyggertallet i de tre kommunene.				
Politikere, kommunale ledere, næringslivet...	Q4 - 2012	PA/PL/Grenserådet	PA/PL	Gjennomført
Presentasjon for Komm.- og regionaldept. Tiltak og utfordringer	Q4	PL	PL	Gjennomført
Presentasjon for Rep.skapet i Marker Sparebank	12.des 2012	PL	PL	Ikke påbegynt
<i>UNGDOM</i>				
Se på mulige samarbeidsprosjekt for ungdomsrådene i Grenseland	Q1 - 2012	Ungdomsrådene, JR, EMS, RL	PL	Pågår
Familie- og Ungdomsfestival	16. juni - 2012	Ungdomsrådene i M og A, PL	EMS	Gjennomført
<i>ÅRSHJUL</i>				
Utarbeid årshjul for hver enkelt kommune, med ansvarsfordeling	Q4 - 2012		PL	Pågår

ERFARINGSINNHEENTING, KURS ETC

Studiebesøk til Kongsvinger			PL	Gjennomført
Studiebesøk til Fredrikstad Utvikling			PL	Gjennomført
Konferansen "Attraktive møteplasser"			PL	Gjennomført
Opplevelseskonferansen i Østfold			PL	Gjennomført
Konferansen "Et sted å jobbe, et sted å bo!"			PL	Gjennomført
Delta på Omdømmeskolen	Q1 - 2012	Repr fra de tre kommunene		Gjennomført
Delta på erfaringskonferanse Placement	24–25.apr - 2012	PA, RL, PL	PL	Gjennomført
Kurs – tilskuddsordninger	3. okt – 2012	PL	PL	Ikke påbegynt
Tilskuddsordninger – møte med fylkeskommunen	21. aug – 2012	PL	PL	Gjennomført
Møte med leverandør av samkjørings-verktøy (Sverige)	5. nov	PL	PL	Gjennomført
Tilskuddsordninger. Søknadsskriverkurs.	7. des	PL	PL	Ikke påbegynt

---

INNHENTING AV MÅLGRUPPEINFO

Søknad til Skattedirektoratet vedr tilflytter-/utflytterlister	Q4 - 2011	PA	PL	Pågår
Vurdere spørreskjema til tilflyttere/utflyttere/innbyggere	Q1 - 2012		PL	Ikke påbegynt

MARKEDSFØRING OG PROFILERING AV GRENSELAND

Artikler i Avisa Grenseland			PL	Pågår
Møte med VGs reiseredaksjon for å selge inn pressetur	Q4 - 2011		PL	Gjennomført
Planlegge å gjennomføre pressetur med VG	Q2 - 2012		PL	Ikke påbegynt
Møte med Aftenpostens reiseredaksjon for å selge inn pressetur	Q4 - 2011		PL	Gjennomført
Planlegge å gjennomføre pressetur med Aftenposten	Q2 - 2012		PL	Ikke påbegynt
Møte med Vi Menns reiseredaksjon for å selge inn pressetur	Q1 - 2012		PL	Gjennomført
Planlegge å gjennomføre pressetur med Vi Menn	Q4 - 2012		PL	Ikke påbegynt
Initiert redaksjonsmøte med Avisa Grenseland hvor repr fra alle kommunene deltar	Q2 - 2012		PL	Gjennomført
Profileringsmateriell til stands (store bannere, giveaways...)	Q2 - 2012		PL	Gjennomført
Skiltprosjekt. Prosjektdeltager.	Q4 - 2012	PL	NO Solberg	Påbegynt
App – hva skjer? Informasjonsmøte med en utvikler	19. nov – 2012	PL/PA	PL	Gjennomført
Banner på sluseportene i Ørje. "boigrenseland.no"	Q4 – 2012	PL	PL	Ikke påbegynt
Digital markedsføring. Lage en oversikt over muligheter.	5. des 2012	PL	PL	Pågår

PORTAL/HJEMMESIDE/FACEBOOK

Opprette felles portal for de tre kommunene med hovedvekt på bo, oppleve, jobbe	Q2 – 2012		PL	Gjennomført
Opprette facebook-side	Q2 – 2012		PL	Gjennomført

ARRANGEMENT

Julefest for tilflyttere fra Nederland og Tyskland	15. des – 2011	EMS/PL	PL/EMS	Gjennomført
--	----------------	--------	--------	-------------

SPRÅKKURS

Starte felles språkkurs for tilflyttere til de tre kommunene fra EU/EØS-land	16. april	PL/DK, KH, HD	PL	Pågår
Igangsatt to nye språkkurs høsten 2012. Nivå 1 og 2.	10. sept	PL	PL	Pågår
Møte med rådmennene ift videreføring	27.nov	PL	PL/rådmenn	Gjennomført

---

TILFLYTTERSERVICE

Navnelister på tilflyttere og utflyttere fra Skattedirektoratet	Q1 – 2012		PL	Pågår
Fellesmøte med Servicetorg og rådmenn fra de tre kommunene	Q2 – 2012		PL, EMS, PA, RL, KP	Gjennomført
Utpeke en kontaktperson i hvert Servicetorg	Q2 – 2012		Rådmennene	Gjennomført
Lage og gjennomføre kurs for tilflyttervertene?	Q4 – 2012	PA/PL	PA/PL	Ikke påbegynt

SØKNADER

Søknad til Kommunal- og Regionaldept om ekstra midler til prosjektet.	5. mars – 2012	PA/PL	PA/PL	Gjennomført
Ovenstående søknad ble ikke innvilget.	30. juni		PA/PL	Gjennomført

STEDSUTVIKLING

Lekeplasser, steder å utøve ulike former for aktivitet (møteplasser). Diskutere Bolyst sin rolle med styringsgruppa.	13. juni – 2012		PL	Gjennomført
--	-----------------	--	----	-------------

ANNET

Bestilt fotograf. Bilder til velkomstperm og annet profileringsmaterieill.	Q2 – 2012		PL	Gjennomført
--	-----------	--	----	-------------

EVALUERING / VIDEREFØRING

Evalueringsmøte med kontaktpersoner (halvveis i prosjektet)	26. okt.	PL	PL/PA/kontaktpers.	Gjennomført
Halvveis-rapportering til styringsgruppa	5.des	PL	PL/PA	Gjennomført
Videreføring av prosjektet? Søknadsfrist mars 2013	5.des	PA/Styringsgruppa		Pågår

---

Rømskog – Aktivitetsplan

Aktivitet	Tidspunkt/frist	Deltagere	Ansvarlig	Status
<i>FORANKRING</i>				
Artikkel i Indre Akershus Blad	Q3 – 2011	BN, NN, KD	PL	Gjennomført
Artikkel på kommunens hjemmeside	Q3 – 2011		PL	Gjennomført
Informere kommuneadministrasjonen	Q4 – 2011		PL	Gjennomført
Artikkel i Rømsjingen	Q3 – 2011		PL	Gjennomført
Møter med hotellet og andre aktører	Q1 – 2012		PL	Pågår
Delta på Poltisk Dag	10.nov.11		PL	Gjennomført
Informere lag og foreninger	Q1 – 2012		PL	Gjennomført
Delta på Næringslivsfrokost	9.des – 2011	Næringsliv og komm.ledelse	PL	Gjennomført
Delta på Politisk Dag	8. nov		PL	Gjennomført
<i>INNHEMING AV MÅLGRUPPEINFO</i>				
Kartlegge utflyttere i alderen 28 – 42 år	Q4 – 2011	KD	PL/KD	Gjennomført
Innhente epostadresser til utflyttere 28 – 42 år	Q4 – 2011	Kontaktperson	PL	Pågår
Innhente epostadresser til hytteeiere	Q2 – 2012	Kontaktperson	PL	Ikke påbegynt
<i>BOFORMER</i>				
Kartlegge boligsituasjonen i Rømskog	Q4 – 2011	KF, JR, JBH	PL	Gjennomført
Invitere utbyggere enkeltvis (se på muligheten for leiligheter)	8 mars – 2012	Ordfører, KF	Ordfører/KF	Gjennomført
Deltagelse på konferansen "Boligetablering i distriktet"	5-6. des – 2011	Ordfører, KF	PL	Gjennomført
Åpent møte for innbyggerne om boligpolitikk	25. jan – 2012	Ordfører, PL	Ordfører/PL	Gjennomført
Møter med SOBBL (Sarpsborg og omegn BBL)	Q2 - 2012	Ordfører, rådmann, PL	Rådmann	Gjennomført
Informasjonsmøte for innbyggerne ift leiligheter	15.aug - 2012	Ordfører, rådmann, PL	Rådmann	Gjennomført
Leiligheter. Ferdig prospekt fra SOBBL.	Des 2012	PL	Ordfører	Pågår
<i>MARKEDSFØRING OG PROFILERING</i>				
Artikler i Indre Akershus Blad			PL	Pågår

Fast innslag i Rømsjingen			PL	Pågår
Presentasjon av kommunen (Odin Media)	Q4 - 2011	NN, KP, PL	KP	Gjennomført
Fortløpende informasjon på kommunens hjemmeside			PL	Pågår
Informasjon på mail til utflyttere 28 - 42 år	Q4 - 2011		PL	Pågår
Stand på Kørrefestivalen (ubetjent)	1 – 5. aug – 2012	PL	PL	Gjennomført
Stand på Barne- og ungdomsfestivalen (politikere)	15 sept - 2012	Ordfører/PL	Ordfører	Gjennomført
UNGDOM				
Delta på noen møter i ungdomsrådet			PL/JR	Pågår
Markering for avgangselever	Q2 - 2012		Ordfører/PL	Ikke påbegynt
Markering for russekullet	Q2 - 2012		Ordfører/PL	Ikke påbegynt
Ungdomssamling i Rømskog?	Q4 – 2012	KD, BN, Ungdrådet, Oppvekst		Ikke påbegynt
Møte med ungdomsledere	11. juni – 2012	KD, BN, PL	PL	Gjennomført
Møte med Ungdomsrådet	3. sept – 2012	Ordfører, rådmann, PL	Rådmann	Gjennomført
HYTTEEIERE				
Informasjonsmøte for hytteeiere	25. aug - 2012	Teknisk, rådmann, ordf.	Ordfører	Gjennomført
INNFLYTTERSERVICE				
Utforme velkomstbrev til tilflyttere	Q1 – 2012	Ordfører	PL	Gjennomført
Lage velkomstperm til tilflyttere	Q2 – 2012	Kontaktperson	PL	Gjennomført
Oversette velkomstperm til engelsk	Q2 – 2012	Kontaktperson	PL	Gjennomført
Lage rutiner for utdeling av perm	Q2 – 2012	Kontaktperson	PL	Gjennomført
Dele ut velkomstperm	Aug 2012	Ordfører	Ordfører	Pågår
ARRANGEMENT				
Barne- og ungdomsfestival (samarbeidspartner)	15. sept – 2012	PL	PL	Gjennomført
Utflyttertreff	28. des – 2011	Ordfører/PL	Ordfører/PL	Gjennomført
Pannekakefest for tilflyttere	6. feb - 2012	Ordfører/PL	Ordfører/PL	Gjennomført
Innflyttertreff på Trosterud	8. nov 2012	Ordfører/PL	Ordfører/PL	Gjennomført
Åpen dag på SPA for folk utenfor kommunen	11. nov - 2012	Ordfører/rådmann/PL	Ordfører/PL	Gjennomført

---

FADDERORDNING

Rømsjinger er faddere for tilflyttere

Ordfører/PL

Pågår

STEDSUTVIKLING

Tursti langs Tukkuelva. Utrede mulighetene.
Lekeapparater på Kørren

Q4 – 2012

PA/ordfører/rådmann/kultur

Kulturleder

Pågår

Q2 – 2013

Rådmann/PL

Rådmann

Pågår

Marker - Aktivitetsplan

Aktivitet	Tidspunkt/frist	Deltagere	Ansvarlig	Status
<i>FORANKRING</i>				
Artikkel i Smaalenene	Q3 - 2011	BN, NN, KD	PL	Gjennomført
Artikkel på kommunens hjemmeside	Q3 - 2011		PL	Gjennomført
Informere kommuneadministrasjonen	Q4 - 2011		PL	Gjennomført
Delta på Næringslivsfrokost	16. des - 2011		PL	Gjennomført
Møte med lag og foreninger	1. feb - 2012		PL	Gjennomført
Presentasjon i kommunestyret	23. okt 2012		PL	Gjennomført
<i>INNHEMING AV MÅLGRUPPEINFO</i>				
Kartlegge utflyttere i alderen 28 - 42 år	Q4 - 2011	EMS/	PL/KD	Gjennomført
Finne epostadresser til utflyttere 28 - 42 år	Q4 - 2011	Innovi	PL	Pågår
<i>MARKEDSFØRING OG PROFILERING</i>				
Artikler i Smaalenene			PL	Pågår
Fortløpende informasjon på kommunens hjemmeside			PL	Pågår
Informasjon på mail til utflyttere 28 - 42 år	Q1 - 2012		PL	Ikke påbegynt
Stand på Familie- og ungdomsfestivalen	16. juni – 2012	PL/kontaktperson	PL	Gjennomført
Banner på sluseportene i Ørje. "Ørjes store fiskepris"	Q1 – 2013	PL	PL	Påbegynt
Delta på noen møter i ungdomsrådet			PL/JR	Ikke påbegynt
Markering for avgangselever	Q2 - 2012		Ordfører/PL	Ikke påbegynt
Markering for russekullet	Q2 - 2012		Ordfører/PL	Ikke påbegynt
Samarbeid med MOT i Marker (faddere på skolen)	Q2 – 2012		LJ/PL	Pågår
<i>STEDSUTVIKLING</i>				
Lekeplass i sentrum. Utrede muligheten.	Q3 – 2012	PL/kontaktperson	PL	Pågår
Se på hva som er gjort av sentrumsplaner/-tiltak	Q2 - 2012		PL	Pågår
Skateanlegg	Q3 - 2012	PL/kontaktperson	PL	Pågår

Turstier Ørje sentrum – kart og skilting	Q4 – 2012	PA/PL/Halvorsrud	PL/PA	Pågår
Skaterampe ved Markerhallen.	Q2 – 2013	PL	Marker kommune	Pågår
Lekeplass bak rådhuset.	Q2 – 2013	PL	Marker kommune	Pågår
Samarbeid med Handelstanden	Q4 – 2012	PL	PL	Pågår
 <i>HYTTEEIERE</i>				
Informasjonsmøte for hytteeiere (hva skjer, kommunal info...)	Q2 – 2013	Kultur, teknisk, rådmann, ordf.	EMS	Ikke påbegynt
 <i>INNFLYTTERSERVICE</i>				
Utforme velkomstbrev til tilflyttere	Q1 – 2012	Ordfører	PL	Gjennomført
Lage velkomstperm til tilflyttere	Q2 – 2012	Kontaktperson	PL	Gjennomført
Oversette velkomstperm til engelsk	Q2 – 2012	Kontaktperson	PL	Gjennomført
Lage rutiner for utdeling av perm	Q2 – 2012	Kontaktperson	PL	Gjennomført
Utdeling av velkomstperm	Sept 2012	Servicetorget	Servicetorget	Pågår
 <i>ARRANGEMENT</i>				
Gratis bygdefest ifm Slusefestivalen?	Q2 – 2012	Ordfører	PL/EMS	Ikke påbegynt
Ørjes store fiskepris (isfiskekonkurranse) 2012	11. mars – 2012	Ordfører, EMS, PL	Ordfører, EMS, PL	Gjennomført
Ørjes store fiskepris 2013	Q1 – 2013	Ordfører, EMS, PL	Ordfører, EMS, PL	Ikke påbegynt
Marker akedag.	Q1 – 2013	PL/kommunen, 4H, Speidern	4H	Ikke påbegynt

---

Aremerk - Aktivitetsplan

Aktivitet	Tidspunkt/frist	Deltagere	Ansvarlig	Status
<i>FORANKRING</i>				
Artikkel i Halden Arbeiderblad	Q3 - 2011	BN, NN, KD	PL	Gjennomført
Artikkel på kommunens hjemmeside	Q3 - 2011		PL	Gjennomført
Informasjon på Ritas informasjonsmail	Q3 - 2011	RL	PL	Gjennomført
Informere virksomhetslederne	Q4 - 2011		PL	Gjennomført
Møte opplevelsesgruppa (turistnæringen)	Q4 - 2011		PL	Gjennomført
Informere lag og foreninger (Aremerk IF)	07.nov.11		PL	Gjennomført
Delta på torsdagsvafler i Frivilligsentralen			PL	Pågår
Delta på Næringslivssamling	21.des - 2011	Næringsliv og komm.ledelse	PL	Gjennomført
Informasjonsmøte med Bygdekvinnelaget	30. jan - 2012	RL/PL	PL/RL	Gjennomført
Informere menighetsrådet	Mai 2012	PL	PL	Gjennomført
Presentasjon i kommunestyret	1. nov 2012	PL/RL	PL	Gjennomført
<i>INNHEMING AV MÅLGRUPPEINFO</i>				
Kartlegge utflyttere i alderen 28 - 42 år	Q4 - 2011	RL	RL	Gjennomført
Innhente epostadresser til utflyttere 28 - 42 år	Q4 - 2011	RL	RL	Pågår
Innhente epostadresser til hytteiere	Q2 - 2012	RL	PL	Ikke påbegynt
<i>BOFORMER</i>				
Kartlegge boligsituasjonen i Aremerk?	Q1 - 2012		PL	Ikke påbegynt
Deltagelse på konferansen "Boligetablering i distriktet"	5-6. des - 2011	RL, rådmann	PL	Gjennomført
Evt invitere utbyggere (nye leiligheter)	Q4 - 2011	Ordfører, rådmann	Ordfører/rådmann	Ikke påbegynt
<i>MARKEDSFØRING OG PROFILERING</i>				
Artikler i Halden Arbeiderblad			PL	Pågår

Fast innslag i Ritas informasjonsmail			PL	Pågår
Fortløpende informasjon på kommunens hjemmeside			PL	Pågår
Informasjon på mail til utflyttere 28 - 42 år	Q4 - 2011		PL	Pågår
Stand på Elgfestivalen	7-9. sept – 2012	PL/kontaktperson	PL	Gjennomført
<i>UNGDOM</i>				
Delta på noen møter i ungdomsrådet/Myrland	Sept 2013		PL/RL	Ikke påbegynt
Vurdere markering for avgangselever	Q2 - 2012		Ordfører/PL	Ikke påbegynt
Vurdere markering for russekullet	Q2 - 2012		Ordfører/PL	Ikke påbegynt
<i>HYTTEEIERE</i>				
Informasjonsmøte for hytteeiere (hva skjer, kommunal info...)	Q2 - 2012	Kultur, teknisk, rådmann, ordf.	RL	Ikke påbegynt
<i>STEDSUTVIKLING</i>				
Lekeplass på Furulund. Utreder muligheten.	Q3 – 2012	PL/RL	PL/RL	Pågår
<i>INNFLYTTERSERVICE</i>				
Utforme velkomstbrev til tilflyttere	Q1 – 2012	Ordfører	PL	Gjennomført
Lage velkomstperm til tilflyttere	Q2 – 2012	Kontaktperson	PL	Gjennomført
Oversette velkomstperm til engelsk	Q2 – 2012	Kontaktperson	PL	Gjennomført
Lage rutiner for utdeling av perm	Q2 – 2012	Kontaktperson	PL	Gjennomført
Utdeling av velkomstperm	Sept 2013	Servicetorget	Servicetorget	Pågår
<i>ARRANGEMENT</i>				
Bli-kjent-tur i samarbeid med Historielaget	30. juni - 2012	Historielaget/RL/PL	Historielaget	Gjennomført
Vårmønstring 2012 (ifm den nye bensinstasjonen)	14. april - 2012	NMK/RL	PL/RL	Gjennomført
Innflyttertreff	Q1 – 2013	PL/kommunen/frivillig/Bygdekv.	PL	Pågår
Vårmønstring 2013	20. april – 2012	PL/NMK/MS/AK	PL/RL	Pågår
<i>FADDERORDNING</i>				
Aremarkinger er faddere for tilflyttere	Q3 – 2012		Ordfører/PL	Ikke påbegynt

---